

Sygn. akt II AKa 258/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 września 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: Sędzia SA – Małgorzata Janicz (spr.)

Sędziowie: SA – Ewa Jethon

SO (del.) – Katarzyna Capałowska

Protokolant: – sekr. sąd. Sylwester Leńczuk

przy udziale Prokuratora Hanny Gorajskiej - Majewskiej

po rozpoznaniu w dniu 11 września 2020 r.

sprawy A. Z. o odszkodowanie za poniesioną szkodę i zadośćuczynienie za krzywdę doznaną z tytułu internowania

na skutek apelacji wniesionej przez pełnomocnika wnioskodawcy

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 13 maja 2019 r. sygn. akt XII Ko 39/18

I. zmienia wyrok w zaskarżonej części co do pkt I w ten sposób, że podwyższa kwotę zadośćuczynienia do kwoty 120.000 (sto dwadzieścia tysięcy) zł wraz z ustawowymi odsetkami od kwoty 100 000 (sto tysięcy) od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty;

II. uchyla wyrok odnośnie zawartego w punkcie II rozstrzygnięcia w przedmiocie odszkodowania i w tym zakresie przekazuje sprawę Sądowi Okręgowemu w Warszawie do ponownego rozpoznania;

III. utrzymuje w mocy wyrok w pozostałej zaskarżonej części;

IV. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. M. J., Kancelaria Adwokacka w W., 295,20 (dwieście dziewięćdziesiąt pięć i 20/100) zł tytułem zwrotu kosztów udziału pełnomocnika w postępowaniu odwoławczym;

V. wydatkami za postępowanie odwoławcze obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

UZASADNIENIE		
Formularz UK 2	Sygnatura akt	II AKa 258/19

Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:		
1. CZEŚĆ WSTĘPNA		

Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji

Sygn.. akt XIK 39/18 Sąd Okręgowy w Warszawie

Podmiot wnoszący apelację

oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego

oskarżyciel posiłkowy

oskarżyciel prywatny

obrońca

oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego

inny pełnomocnik wnioskodawcy

1.3. Granice zaskarżenia

1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia

na korzyść

na niekorzyść

w części

w całości

#

co do winy

#	co do kary	
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia	
<i>1.3.2. Podniesione zarzuty</i>		
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji.		
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. - obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. - obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. - obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. - błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. - rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	

#	brak zarzutów	
---	---------------	--

1.4. Wnioski

#	uchylenie	#	zmiana
---	-----------	---	--------

2. Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy

2.1. Ustalenie faktów

<u>2.1.1. Fakty uznane za udowodnione</u>				
Lp.	Wskazać oskarżonego.	Wskazać fakt.	Dowód ze wskazaniem numeru karty, na której znajduje się dowód.	
<u>2.1.2. Fakty uznane za nieudowodnione</u>				
Lp.	Wskazać oskarżonego.	Wskazać fakt.	Dowód ze wskazaniem numeru karty, na której znajduje się dowód.	

2.2. Ocena dowodów

<u>2.2.1. Dowody będące podstawą ustalenia faktów</u>	
--	--

Wskazać fakt	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu.

<p><u>2.2.2. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)</u></p>		
Wskazać fakt	Dowód	Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu.

<p>3. STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków</p>		
Lp.	Zarzut	
	<ul style="list-style-type: none"> - obraży przepisów art.7 k.p.k., art.410 k.p.k.(1 a); - obraży art.552§1 k.p.k. (1 b); - obraży art.552§k.p.k. w zw. z art.558 k.p.k.(1 c); - błąd w ustaleniach faktycznych (2a i b); - obraża prawa materialnego art.8 ust 1 i 3 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego w zw. z art. 552 k.p.k. oraz art.445§1 k.c. i art.448 k.c. (3 a); - obraża prawa materialnego art.8 ust 1 i 3 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne 	<ul style="list-style-type: none"> # zasadny # częściowo zasadne # niezasadny

	<p>orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego w zw. z art.361 k.c., art. 444 k.c. i art.445§1 k.c. oraz art.552 k.p.k. (3 b);</p> <p>- obraza prawa materialnego art.8 ust 1 i 3 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego w zw. z art.552 k.p.k. w zw. z art. 64 ust. 2 w zw. z art. 32 Konstytucji (3 c);</p> <p>- obraza prawa materialnego art.8 ust 1 i 3 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego w zw. z art. 77 ust. 1, art.31 ust.3, art.41 ust. 5, 31 ust.3, art.2, art.64 ust. 3, art.32 ust. 2 Konstytucji (3 d).</p>	
<p>Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny lub niezasadny.</p>		
<p>Sąd Apelacyjny zważył, co następuje: Apelacja obrońcy wnioskodawcy okazała się częściowo skuteczna i spowodowała wydanie przez Sąd odwoławczy wyroku o charakterze reformatoryjnym, a także w dalszej zaskarżonej części uchylenie wyroku i przekazanie w tym zakresie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji.</p> <p>Zasadny jest niewątpliwie zarzut sformułowany w apelacji w pkt 1b, 2a, 3b, odnoszący się do kwoty zasądzzonego zadośćuczynienia, podniesione zaś pozostałe zarzuty apelacji pełnomocnika wnioskodawcy koncentrujące się na</p>		

kwocie przyznanego odszkodowania i nieuwzględnieniu przez sąd I instancji aktualnie rozpoznający tę sprawę wniosku o jego podwyższenie spowodowały uchylenie w tym zakresie zapadłego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji.

Na wstępie przypomnieć należy, iż zgodnie z utrwalonym już poglądem orzecznictwa i piśmiennictwa, zarzut niewłaściwego ustalenia kwoty zadośćuczynienia może zyskać aprobatę sądu odwoławczego jedynie wtedy, gdy zaskarżone orzeczenie w sposób oczywisty narusza zasady ustalenia zadośćuczynienia, a więc gdy uwzględniono niewłaściwe lub nie uwzględniono niezbędnych elementów mających istotne znaczenie dla określenia wysokości kwoty zadośćuczynienia, a więc, zarzut ten skuteczny być może wtedy, gdy przyznano zadośćuczynienie symboliczne zamiast stanowiącego rekompensatę doznanej krzywdy (vide postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 20 XII 2006, IV KK 291/06, z dnia 8 XI 2007, II KK 197/07, LEX). Kwestia „odpowiedniości” przyznanego zadośćuczynienia, oparta na art. 445§1 i 2 k.c., z pewnością dotyczy „sumy odpowiedniej” o niedookreślonym charakterze, jednocześnie jednak o wypracowanych w orzecznictwie kryteriach, którymi sąd powinien się kierować przy określaniu wysokości przyznanego zadośćuczynienia. Zanim przejść można będzie do określenia tych kryteriów, stwierdzić należy, iż zarzut sformułowany przez pełnomocnika wnioskodawcy w pkt 3c apelacji nie może być uznany za trafny. Przypomnieć należy, iż podnosząc ten zarzut skarżąca

odwołuje się do wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 9 grudnia 2010 r. (II AKa 135/10) i na podstawie tego rozstrzygnięcia wylicza kwotę zadośćuczynienia dla wnioskodawcy (sprecyzowanie roszczenie k. 164 – t. I). W kwestii wysokości zadośćuczynienia powołuje się również na wyroki sądowe (bardziej korzystne dla wnioskodawcy) zapadłe w innych sprawach (apelacja str. 10, uzasadnienie roszczenia k.160-165). Skarżąca przytacza wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 22 sierpnia 1990 r., w którym stwierdzono: „Różnicowanie podmiotów prawa charakteryzujących się wspólną istotną cechą prowadzi do odstępstwa od zasady równości. Jeżeli w podziale dóbr i związanym z tym podziale ludzi występują nieusprawiedliwione różnice, to wówczas te różnice traktuje się jako nierówność”. Zarzut ten uznać należy za niezasadny. Niewątpliwie każda sprawa dotycząca internowania czy innego niesłusznego pozbawienia wolności ma charakter indywidualny i tak też powinna być oceniana. Taka też jest utrwalona linia orzecznicza. Biorąc pod uwagę najnowsze tylko judykaty, przypomnieć należy, że „subiektywny i indywidualny charakter każdej krzywdy, a także różne okoliczności każdej sprawy, różne tło i uwarunkowania, czynią, iż jakiegokolwiek porównania w tym względzie nie są adekwatne i prawidłowe. Pojawiające się zaś poglądy o jednolitości orzecznictwa sądowego mogą być uznane za słuszne tylko o tyle, o ile odnoszą się do przyjmowania przez sądy podobnych kryteriów i wyznaczników pozwalających określić rozmiary doznanej krzywdy i o ile pozostają w zgodności z zasadą indywidualizowania okoliczności w

odniesieniu do konkretnej osoby i sytuacji” (vide SA w Katowicach, w wyroku z dnia 25 maja 2017r, II AKa 141/17). Do identycznie sformułowanego zarzutu obrońcy szeroko odniósł się tutejszy Sąd Apelacyjny w wyroku z dnia 18 listopada 2019 r. (II AKa 254/19), stwierdzając, że „nie można a priori zakładać, że krzywda spowodowana internowaniem wnioskodawcy przez okres 9 miesięcy – mając na uwadze okoliczności podane przez skarżącą w uzasadnieniu apelacji – winna skutkować przyznaniem w niniejszej sprawie proporcjonalnie takiego samego zadośćuczynienia jak w cytowanych wyżej judykatach” (podobnie SA w Warszawie w sprawach: II AKa 81/19, II AKa 49/19. Podsumowując stwierdzić należy, iż jakiegokolwiek próby prostego tylko porównania różnych sytuacji wnioskodawców dla osiągnięcia celu jaki postawiła sobie skarżąca, udać się nie mogą, albowiem do podstawowych zasad określania kwoty należnego zadośćuczynienia niewątpliwie należy zasada indywidualizacji jego wysokości. Przechodząc zatem do owych kryteriów, stwierdzić należy, iż zadośćuczynienie winno mieć charakter kompensacyjny, a wobec tego winno przedstawiać wartość odczuwalną w sensie ekonomicznym, nie będącą jednak wartością nadmierną w stosunku do doznanej krzywdy, a więc fizycznych i psychicznych cierpień pokrzywdzonego, przy uwzględnieniu ich rodzaju, czasu trwania, natężenia, określonych na podstawie całości zgromadzonego materiału dowodowego. Przechodząc do realiów rozpoznawanej sprawy uznać należy, iż przyznana wyrokiem I instancji kwota nie jest właściwa, gdyż nie

uwzględnia wszystkich okoliczności wpływających na prawidłowe kształtowanie zadośćuczynienia. Przede wszystkim podnieść należy, iż wnioskodawca internowany był przez długi czas, od 13 grudnia 1981r do 19 października 1982r, a internowanie odbywał w większości w warunkach aresztu śledczego, w warunkach znacznego przeludnienia, braku możliwości zapewnienia jakiegokolwiek higieny, właściwego pożywienia, pobity i pozbawiony kontaktu z najbliższymi. O ile niewątpliwie przyznana przed sądem I instancji kwota nie ma charakteru jedynie symbolicznego, to w ocenie Sądu Apelacyjnego nie jest „odpowiednia” i pomimo prawidłowych ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd Okręgowy w zakresie zadośćuczynienia, nie nadano im właściwego znaczenia i nie ukształtowano tej kwoty w sposób odpowiedni. Taką odpowiednią kwotą jest kwota wynosząca łącznie 120 000 zł, zasądzenie zaś kwoty wyższej, równej żądaniu zawartemu w apelacji prowadziłoby do bezzasadnego wzbogacenia wnioskodawcy, dlatego też w pozostałej części sąd wniosek pełnomocnika oddalił.

Przyznana kwota zasądzona została wraz z ustawowymi odsetkami od tej jej części, w której stanowiła uzupełnienie zasądzonego uprzednio prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 17 lutego 2009 r. w sprawie o sygn. VIII Ko 251/08, w kwocie 20 000 zł zadośćuczynienia., czyli od kwoty 100 000 zł.

Co do odszkodowania.

Przypomnieć należy iż pełnomocnik wnioskodawcy zarzuciła (**Zarzut**

nr 3 pkt 4 apelacji) obrazę art. 8 ust. 1a ustawy z 23.02.1991 r. w zw. z art. 77 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3 w zw. z art. 41 ust. 5 w zw. z art. 31 ust. 3 i art. 2 oraz art. 64 ust. 3 w zw. z art. 32 ust. 2 Konstytucji RP poprzez nie zasądzenie odszkodowania na rzecz wnioskodawcy. W toku postępowania – po jego wznowieniu – doszło do modyfikowania żądania do kwoty 13 000 zł odszkodowania (k.235v., k.228 – t. II), w stosunku do pierwotnie żądanej kwoty 56 505,00 zł (k.158 – t. I). W wyroku SO w Warszawie z dn. 17 lutego 2009 r. w sprawie o sygn. akt VIII Ko 251/08 zasądzono na rzecz wnioskodawcy kwotę 5000 zł tytułem odszkodowania. Aktualnie żądana kwota 13 000 zł miałaby obejmować odszkodowanie z tytułu utraty prac dorywczych w wydawnictwie (...) ((...) Oficyna (...)) za okres internowania (10 miesięcy) i 3 miesiące pozostawania bez pacy po okresie internowania, w wysokości 1000 zł za miesiąc – przy założeniu, że przeciętne wynagrodzenie wówczas i obecnie kształtowało się na podobnym poziomie (k.235v. – t. II). Zadaniem Sądu Okręgowego, wnioskodawca „nie wykazał, że to właśnie internowanie spowodowało utratę przez niego dodatkowego zarobku, a ponadto, że ewentualnie powstała w ten sposób szkoda przekracza kwotę 5 000 złotych wypłaconą już wnioskodawcy na mocy wyroku tutejszego sądu z 17 lutego 2009 r. w sprawie o sygn. akt VIII Ko 251/08”, zaś „liczne internowania i aresztowania oraz konfiskata sprzętu i wydawnictw” stanowiły przyczyny, dla których Oficyna (...) ograniczyła działalność. Zdaniem Sądu Okręgowego można jedynie domniemywać, że jeśli wnioskodawca nie byłby internowany, to mógłby uzyskiwać

z pracy (w wydawnictwie) wynagrodzenie przekraczające 5 000 złotych. Takie stanowisko nie wydaje się jednak prawidłowe. Treść pisemnych motywów zaskarżonego orzeczenia wskazuje na przyjęte przez Sąd Okręgowy założenie, że niekwestionowane ograniczenie działalności wydawnictwa w okresie internowania wnioskodawcy miałyby wpływ na wysokość wypłacanego mu wynagrodzenia, gdyby nie został internowany, jednocześnie podana przez Sąd Okręgowy jedna z przyczyn ograniczenia działalności wydawnictwa w postaci licznych internowań, odnosiła się przecież również do osoby wnioskodawcy, który takiej internacji został poddany. Powyższe wskazywać może na istnienie związku przyczynowego pomiędzy internowaniem wnioskodawcy (oraz innych osób) a ograniczeniem działalności wydawnictwa, a tym samym wskazywanym przez Sąd Okręgowy obniżeniem wynagrodzenia. Jednocześnie wskazuje na błąd logiczny rozważań Sądu I Instancji i w żaden sposób nie wyjaśnia powodu oddalenia wniosku o odszkodowanie. Przypomnieć należy jeszcze na marginesie iż sama okoliczność zatrudnienia wnioskodawcy, jak również wysokość jego wynagrodzenia w wydawnictwie (...), zostały potwierdzone zeznaniami świadka W. S. (k.223v.225v. – t. II akt postępowania). Wiarygodność tych zeznań nie została podważana przez Sąd I Instancji. Świadek wskazuje na przeciętną wysokość wynagrodzenia wnioskodawcy w granicach 1500-2500 zł miesięcznie. Istnieje także możliwość doprecyzowania powyższego poprzez skorzystanie z inicjatywy dowodowej sądu i przesłuchanie innych pracowników

<p>Wydawnictwa (vide k. 204 odw, t .II, akt postępowania). Biorąc pod uwagę powyższe, uchylenie pkt II orzeczenia stało się konieczne w celu ponownej oceny okoliczności mających wpływ na ustalenie wysokości przyznanego odszkodowania i wydania rozstrzygnięcia w tym zakresie, przy uwzględnieniu całości materiału dowodowego, także po jego ewentualnym rozszerzeniu o dodatkowe źródła dowodowe.</p>		
<p>Wniosek</p>		
<p>O zmianę wyroku poprzez zasądzenie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kwoty 876.505 zł zadośćuczynienia; - kwoty 13.000 zł odszkodowania; - kosztów postępowania przed Sądem Apelacyjnym, <p>ewentualnie</p> <p>o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania</p>	<p># zasadny</p> <p># częściowo zasadne</p> <p># niezasadny</p>	
<p>Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny lub niezasadny.</p>		
<p>Częściowe uwzględnienie zarzutów.</p>		

<p>4. OKOLICZNOŚCI PODLEGAJĄCE UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU</p>	
<p>Wskazać wszystkie okoliczności, które sąd uwzględnił z urzędu, niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów (art. 439 k.p.k., art. 440 k.p.k.).</p>	

Zwiążle o powodach uwzględnienia okoliczności.	
5. ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO	
<i>5.1. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji</i>	
<u>1</u>	Przedmiot utrzymania w mocy
Zwiążle o powodach utrzymania w mocy.	
<i>5.2. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji</i>	
1.	Przedmiot i zakres zmiany
<i>Orzeczenie reformatoryjne w zakresie pkt. I wyroku SO poprzez podwyższenie kwoty zadośćuczynienia do 120 000 zł.</i>	
Zwiążle o powodach zmiany.	
Częściowe uwzględnienie zarzutów w zakresie zadośćuczynienia	

<i>5.3. Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji</i>	
<i>5.3.1. Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylenia</i>	
	# art. 439 k.p.k.
Zwiążle o powodach uchylenia.	
	Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości # art. 437 § 2 k.p.k.

<p>Zwięźle o powodach uchylenia.</p>	
<p>Zasadność zarzutów w części dotyczącej odszkodowania spowodowała uchylenie wyroku Sądu I instancji w tej części (vide pkt II wyroku).</p> <p>Sąd Apelacyjny zważył, co następuje: Apelacja obrońcy wnioskodawcy okazała się częściowo skuteczna i spowodowała wydanie przez Sąd odwoławczy wyroku o charakterze reformatoryjnym, a także w dalszej zaskarżonej części uchylenie wyroku i przekazanie w tym zakresie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji.</p> <p>Zasadny jest niewątpliwie zarzut sformułowany w apelacji w pkt 1b, 2a, 3b, odnoszący się do kwoty zasądzonego zadośćuczynienia, podniesione zaś pozostałe zarzuty apelacji pełnomocnika wnioskodawcy koncentrujące się na kwocie przyznanego odszkodowania i nieuwzględnieniu przez sąd I instancji aktualnie rozpoznający tę sprawę wniosku o jego podwyższenie spowodowały uchylenie w tym zakresie zapadłego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji.</p> <p>Na wstępie przypomnieć należy, iż zgodnie z utrwalonym już poglądem orzecznictwa i piśmiennictwa, zarzut niewłaściwego ustalenia kwoty zadośćuczynienia może zyskać aprobatę sądu odwoławczego jedynie wtedy, gdy zaskarżone orzeczenie w sposób oczywisty narusza zasady ustalenia zadośćuczynienia, a więc gdy uwzględniono niewłaściwe lub nie uwzględniono niezbędnych elementów mających istotne</p>	

znaczenie dla określenia wysokości kwoty zadośćuczynienia, a więc, zarzut ten skuteczny być może wtedy, gdy przyznano zadośćuczynienie symboliczne zamiast stanowiącego rekompensatę doznanej krzywdy (vide postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 20 XII 2006, IV KK 291/06, z dnia 8 XI 2007, II KK 197/07, LEX). Kwestia „odpowiedniości” przyznanego zadośćuczynienia, oparta na art. 445§1 i 2 kc, z pewnością dotyczy „sumy odpowiedniej” o niedodokreślonym charakterze, jednocześnie jednak o wypracowanych w orzecznictwie kryteriach, którymi sąd powinien się kierować przy określaniu wysokości przyznanego zadośćuczynienia. Zanim przejść można będzie do określenia tych kryteriów, stwierdzić należy, iż zarzut sformułowany przez pełnomocnika wnioskodawcy w pkt 3c apelacji nie może być uznany za trafny. Przypomnieć należy, iż podnosząc ten zarzut skarżąca odwołuje się do wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 9 grudnia 2010 r. (II AKa 135/10) i na podstawie tego rozstrzygnięcia wylicza kwotę zadośćuczynienia dla wnioskodawcy (sprecyzowanie roszczenie k. 164 – t. I). W kwestii wysokości zadośćuczynienia powołuje się również na wyroki sądowe (bardziej korzystne dla wnioskodawcy) zapadłe w innych spawach (apelacja str. 10, uzasadnienie roszczenia k.160-165). Skarżąca przytacza wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 22 sierpnia 1990 r., w którym stwierdzono: „Różnicowanie podmiotów prawa charakteryzujących się wspólną istotną cechą prowadzi do odstępstwa od zasady równości. Jeżeli w podziale dóbr i związanym z tym podziale ludzi występują nieusprawiedliwione różnice, to

wówczas te różnice traktuje się jako nierówność”. Zarzut ten uznać należy za niezasadny. Niewątpliwie każda sprawa dotycząca internowania czy innego niesłusznego pozbawienia wolności ma charakter indywidualny i tak też powinna być oceniana. Taka też jest utrwalona linia orzecznicza. Biorąc pod uwagę najnowsze tylko judykaty, przypomnieć należy, że „subiektywny i indywidualny charakter każdej krzywdy, a także różne okoliczności każdej sprawy, różne tło i uwarunkowania, czynią, iż jakiegokolwiek porównania w tym względzie nie są adekwatne i prawidłowe. Pojawiające się zaś poglądy o jednolitości orzecznictwa sądowego mogą być uznane za słuszne tylko o tyle, o ile odnoszą się do przyjmowania przez sądy podobnych kryteriów i wyznaczników pozwalających określić rozmiary doznanej krzywdy i o ile pozostają w zgodności z zasadą indywidualizowania okoliczności w odniesieniu do konkretnej osoby i sytuacji” (vide SA w Katowicach, w wyroku z dnia 25 maja 2017r, II AKa 141/17). Do identycznie sformułowanego zarzutu obrońcy szeroko odniósł się tutejszy Sąd Apelacyjny w wyroku z dnia 18 listopada 2019 r. (II AKa 254/19), stwierdzając, że „nie można a priori zakładać, że krzywda spowodowana internowaniem wnioskodawcy przez okres 9 miesięcy – mając na uwadze okoliczności podane przez skarżącą w uzasadnieniu apelacji – winna skutkować przyznaniem w niniejszej sprawie proporcjonalnie takiego samego zadośćuczynienia jak w cytowanych wyżej judykatach” (podobnie SA w Warszawie w sprawach: II AKa 81/19, II AKa 49/19. Podsumowując stwierdzić należy, iż jakiegokolwiek próby prostego

tylko porównania różnych sytuacji wnioskodawców dla osiągnięcia celu jaki postawiła sobie skarżąca, udać się nie mogą, albowiem do podstawowych zasad określania kwoty należnego zadośćuczynienia niewątpliwie należy zasada indywidualizacji jego wysokości. Przechodząc zatem do owych kryteriów, stwierdzić należy, iż zadośćuczynienie winno mieć charakter kompensacyjny, a wobec tego winno przedstawiać wartość odczuwalną w sensie ekonomicznym, nie będącą jednak wartością nadmierną w stosunku do doznanej krzywdy, a więc fizycznych i psychicznych cierpień pokrzywdzonego, przy uwzględnieniu ich rodzaju, czasu trwania, natężenia, określonych na podstawie całości zgromadzonego materiału dowodowego. Przechodząc do realiów rozpoznawanej sprawy uznać należy, iż przyznana wyrokiem I instancji kwota nie jest właściwa, gdyż nie uwzględnia wszystkich okoliczności wpływających na prawidłowe kształtowanie zadośćuczynienia. Przede wszystkim podnieść trzeba, iż wnioskodawca internowany był przez długi czas, od 13 grudnia 1981r do 19 października 1982r, a internowanie odbywał w większości w warunkach aresztu śledczego, w warunkach znacznego przeludnienia, braku możliwości zapewnienia jakiegokolwiek higieny, właściwego pożywienia, pobity i pozbawiony kontaktu z najbliższymi. O ile niewątpliwie przyznana przed sądem I instancji kwota nie ma charakteru jedynie symbolicznego, to w ocenie Sądu Apelacyjnego nie jest „odpowiednia” i pomimo prawidłowych ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd Okręgowy

w zakresie zadośćuczynienia, nie nadano im właściwego znaczenia i nie ukształtowano tej kwoty w sposób odpowiedni. Taką odpowiednią kwotą jest kwota 120 000 zł, zasądzenie zaś kwoty wyższej, równej żądaniu zawartemu w apelacji prowadziłoby do bezzasadnego wzbogacenia wnioskodawcy, dlatego też w pozostałej części sąd wniosek pełnomocnika oddalił.

Co do odszkodowania

Przypomnieć należy iż pełnomocnik wnioskodawcy zarzuciła (**Zarzut nr 3 pkt 4 apelacji**) obrazę art. 8 ust. 1a ustawy z 23.02.1991 r. w zw. z art. 77 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3 w zw. z art. 41 ust. 5 w zw. z art. 31 ust. 3 i art. 2 oraz art. 64 ust. 3 w zw. z art. 32 ust. 2 Konstytucji RP poprzez nie zasądzenie odszkodowania na rzecz wnioskodawcy. W toku postępowania – po jego wznowieniu – doszło do modyfikowania żądania do kwoty 13 000 zł odszkodowania (k.235v., k.228 – t. II), w stosunku do pierwotnie żądanej kwoty 56 505,00 zł (k.158 – t. I). W wyroku SO w Warszawie z dn. 17 lutego 2009 r. w sprawie o sygn. akt VIII Ko 251/08 zasądzono na rzecz wnioskodawcy kwotę 5000 zł tytułem odszkodowania. Aktualnie żądana kwota 13 000 zł miałaby obejmować odszkodowanie z tytułu utraty prac dorywczych w wydawnictwie (...) ((...) Oficyna (...)) za okres internowania (10 miesięcy) i 3 miesiące pozostawania bez pacy po okresie internowania, w wysokości 1000 zł za miesiąc – przy założeniu, że przeciętne wynagrodzenie wówczas i obecnie kształtowało się na podobnym poziomie (k.235v. – t. II). Zadaniem Sądu Okręgowego, wnioskodawca „nie wykazał, że to

właśnie internowanie spowodowało utratę przez niego dodatkowego zarobku, a ponadto, że ewentualnie powstała w ten sposób szkoda przekracza kwotę 5 000 złotych wypłaconą już wnioskodawcy na mocy wyroku tutejszego sądu z 17 lutego 2009 r. w sprawie o sygn. akt VIII Ko 251/08”, zaś „liczne internowania i aresztowania oraz konfiskata sprzętu i wydawnictw” stanowiły przyczyny, dla których Oficyna (...) ograniczyła działalność. Zdaniem Sądu Okręgowego można jedynie domniemywać, że jeśli wnioskodawca nie byłby internowany, to mógłby uzyskiwać z pracy (w wydawnictwie) wynagrodzenie przekraczające 5 000 złotych. Takie stanowisko nie wydaje się jednak prawidłowe. Treść pisemnych motywów zaskarżonego orzeczenia wskazuje na przyjęte przez Sąd Okręgowy założenie, że niekwestionowane ograniczenie działalności wydawnictwa w okresie internowania wnioskodawcy miałooby wpływ na wysokość wypłacanego mu wynagrodzenia, gdyby nie został internowany, jednocześnie podana przez Sąd Okręgowy jedna z przyczyn ograniczenia działalności wydawnictwa w postaci licznych internowań, odnosiła się przecież również do osoby wnioskodawcy, który takiej internacji został poddany. Powyższe wskazywać może na istnienie związku przyczynowego pomiędzy internowaniem wnioskodawcy (oraz innych osób) a ograniczeniem działalności wydawnictwa, a tym samym wskazywanym przez Sąd Okręgowy obniżeniem wynagrodzenia. Jednocześnie wskazuje na błąd logiczny rozważań Sądu I Instancji i w żaden sposób nie wyjaśnia powodu oddalenia wniosku o odszkodowanie. Przypomnieć

należy jeszcze na marginesie, iż sama okoliczność zatrudnienia wnioskodawcy, jak również wysokość jego wynagrodzenia w wydawnictwie (...), zostały potwierdzone zeznaniami świadka W. S. (k.223v.225v. – t. II akt postępowania). Wiarygodność tych zeznań nie została podważana przez Sąd I Instancji. Świadek wskazuje na przeciętną wysokość wynagrodzenia wnioskodawcy w granicach 1500-2500 zł miesięcznie. Istnieje także możliwość doprecyzowania powyższego poprzez skorzystanie z inicjatywy dowodowej sądu i przesłuchanie innych pracowników Wydawnictwa (vide k. 204 odw, t .II, akt postępowania). Biorąc pod uwagę powyższe, uchylenie pkt II orzeczenia stało się konieczne w celu ponownej oceny okoliczności mających wpływ na ustalenie wysokości przyznanego odszkodowania i wydania rozstrzygnięcia w tym zakresie, przy uwzględnieniu całości materiału dowodowego, także po jego ewentualnym rozszerzeniu o dodatkowe źródła dowodowe.

	Konieczność umorzenia postępowania	# art. 437 § 2 k.p.k.
Związłe o powodach uchylenia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia.		
4.	Konieczność warunkowego umorzenia postępowania	# art. 437 § 2 k.p.k.
Związłe o powodach uchylenia i warunkowego umorzenia ze wskazaniem podstawy prawnej		

warunkowego postępowania.	umorzenia	
5.		# art. 454 § 1 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia.		
<u>5.3.2. Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania</u>		
Przeprowadzenie na nowo przewodu co do wniosku o odszkodowanie, skorzystanie z inicjatywy dowodowej, w celu ustalenia ewentualnego związku przyczynowego pomiędzy zakończeniem działalności Oficyny (...) a internacją wnioskodawcy, w zakresie, w jakim miałyby to wpływ na zarobkowanie wnioskodawcy.		
<u>5.4. Inne rozstrzygnięcia z wyroku</u>		
Lp.	Wskazać punkt rozstrzygnięcia z wyroku.	Przytoczyć okoliczności.
6. Koszty Procesu		

Wskazać oskarżonego.	Wskazać punkt rozstrzygnięcia z wyroku.	Przytoczyć okoliczności.
		O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 13 Ustawy z dnia 23 lutego 1991r o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego.

		art. 618 par. 1 pkt 11 kpk i § 11 ust.6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. O kosztach zastępstwa procesowego (Dz.U. z 2015 r. poz. 1800)
--	--	---

7. PODPIS

Ewa Jethon Małgorzata Janicz Katarzyna Capałowska
